

Vergaderjaar 2016–2017

27 879

Versterking van de positie van de consument

Nr. 57

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 februari 2017

Tijdens de begrotingsbehandeling van het Ministerie van Economische Zaken voor het jaar 2017 (Handelingen II 2016/17, nr. 13, item 24 en Handelingen II 2016/17, nr. 15, item 10) heb ik toegezegd uw Kamer te informeren over het aanpassen van de wet Van Dam (Kamerstuk 30 845) in relatie tot proefabonnementen, na overleg met de Autoriteit Consument en Markt (ACM) en de Consumentenbond over de aard en omvang van het probleem dat consumenten zich onbewust via een proefzending abonneren op betaalde vervolgzendingen. Dit was voorgesteld door het lid Mei Li Vos (PvdA). Hierbij geef ik invulling aan mijn toezegging.

Het aanbieden van een (gratis) proefabonnement of proefpakket is op zichzelf een toegestane wijze van marketing voor bedrijven om consumenten kennis te laten maken met hun product. Daarbij moeten bedrijven zich wel aan de bestaande regels houden, met name de regels uit de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken (2005/29/EG) en de Richtlijn inzake consumentenrechten (2011/83/EU).¹ Op grond van die regels zijn bedrijven verplicht om duidelijke informatie te verstrekken over de voornaamste kenmerken, de prijs, de duur van de overeenkomst en de verplichtingen van de consument en mogen zij consumenten niet misleiden of agressief benaderen. De ACM houdt toezicht op de naleving van deze regels.

Op grond van de wet Van Dam mogen consumenten hun langlopende contracten (zoals abonnementen) op elk moment opzeggen met een opzegtermijn van maximaal een maand. Dit geldt na afloop van de overeengekomen contractperiode.² Ook mag op grond van deze wet een proef of kennismaking met dag-, nieuws-, weekbladen en tijdschriften niet

¹ Deze richtlijnen zijn in Nederland in afdeling 3a van titel 3 respectievelijk afdeling 2B van titel 5 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek geïmplementeerd.

² Dit betreft de regeling zoals neergelegd in artikel 236, onderdeel j, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

leiden tot voortzetting van de overeenkomst.³ Dat betekent dat een kennismaking op een blad altijd van rechtswege stopt en de consument actief moet instemmen met het afnemen van een (vervolg)abonnement. Het Kamerlid Mei Li Vos (PvdA) heeft gevraagd om aanpassing van deze wet zodat een proef of kennismaking met andere producten of diensten ook niet langer automatisch tot een overeenkomst leidt.

De ACM en de Consumentenbond geven aan dat de kern van het probleem is dat bij het aanbod van proefabonnements onvoldoende duidelijk is voor consumenten dat er betaalde vervolgzendingen aan het proefabonnement zijn gekoppeld. Bij de ACM en de Consumentenbond komen zeer regelmatig klachten binnen van consumenten die zich onbewust via een proefzending abonneren op betaalde vervolgzendingen. Dit is niet toegestaan en er zijn dan ook regels waarmee deze praktijken kunnen worden aangepakt. Zo volgt uit de wet dat het onder alle omstandigheden misleidend is om een product als gratis, voor niets of kosteloos te omschrijven als de consument iets anders moet betalen dan de onvermijdelijke kosten om in te gaan op het aanbod en het product af te halen dan wel dit te laten bezorgen. Handelt de handelaar hiermee in strijd, dan kan door de ACM handhavend worden opgetreden en kan de consument een overeenkomst die als gevolg van deze misleidende handeling is gesloten vernietigen. Zowel de ACM als de Consumentenbond geven aan dat het probleem veroorzaakt wordt door bedrijven die bewust onduidelijke informatie geven. Ik acht het daarom aannemelijk dat de bedrijven die deze problemen veroorzaken, hun bestaande handelwijze na aanpassing van de wetgeving op alternatieve manieren zullen voortzetten waarmee ook de grens van de nieuwe regels weer wordt gezocht. Tot slot zou een door het lid Mei Li Vos voorgestelde wetswijziging ervoor zorgen dat een proef of kennismaking met een product of dienst niet langer automatisch tot een overeenkomst kan leiden. Bedrijven die op dit moment gebruik maken van deze handelwijze en zich daarbij wel aan de bestaande regels houden, worden dan toch verplicht om hun bedrijfsvoering aan te passen.

Om deze redenen is mijn conclusie dat aanpassing van de wet Van Dam het geschetste probleem niet oplost. Dat neemt niet weg dat ik van mening ben dat het probleem met proefabonnements op een andere, doeltreffende manier moet worden aangepakt. De Europese Commissie heeft onderzoek gedaan naar misleidende «gratis» proeven en abonnementstrucs voor consumenten in de EU. Dit onderzoek wordt binnenkort gepubliceerd en biedt naar verwachting aanknopingspunten voor het aanpakken van het probleem met de proefabonnements. Daarnaast zal ik met de ACM, de Consumentenbond en andere betrokken partijen gaan bepalen hoe we de voorlichting en handhaving van de bestaande regelgeving efficiënter en effectiever kunnen vormgeven om zo deze praktijk daadwerkelijk een halt toe te roepen.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

³ Dit betreft de regeling zoals neergelegd in artikel 236, onderdeel s, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.